

**To traditioner
Forskningssektoren,
professionshøjskolerne, praksis**

Konference om national strategi for
velfærdsuddannelserne

29. april 2010

Per Fibæk Laursen

DPU

Hvad er en profession?

- Et erhverv der kan løse praktiske problemer for samfundet på basis af teoretisk viden
- Derved adskiller professioner sig fra på den ene side håndværk og på den anden side akademiske fag som filosofi og matematik
- Professioner er 'født' med en spænding mellem teori og praksis

To traditioner

- Den akademiske
- De nuværende professionsbacheloruddannelser

Den akademiske tradition

- Grundlagt af de middelalderlige universiteter, i Danmark fra 1479
- Præster, læger og advokater som kerneprofessioner
- I adskillige århundreder med betydeligt præg af mesterlære, men fra begyndelsen af 1800-tallet med forskningsbaseret undervisning som ideal
- Praktisk oplæring efter teoretisk uddannelse

Professionsbacheloruddannelsernes tradition

- I Danmark fra 1790'erne med jordemoder og lærer som de ældste
- Mesterlære eller vekseluddannelse med indbygget praktik
- Sigte mod en position som underordnet i forhold til præst eller læge
- Præget af professionsviden og -ideologier

Tilnærmelse mellem de to traditioner

- I hele den vestlige verden har de to traditioner tilnærmet sig hinanden – men det er gået langsomt i lande som Danmark præget af den kontinental-europæiske akademiske tradition
- Forholdet mellem forskning, professionsuddannelse og praksis er central for at fremme tilnærmelsen

Nogle teser om teori og praksis, 1

- Praksis er primær, men teori er uundværlig for udvikling og kvalitet i arbejdet og for professioners overlevelse og status
- Relationerne mellem teori og praksis er mangfoldige:
  - Konceptuelle: 'se med teori'
  - Instrumentelle: løse problemer med teori
  - Kritisk-frigørende: bevidstgøre og åbne nye muligheder
  - Fortolkende: forstå praksis

Nogle teser om teori og praksis, 2

- Teori er ikke nødvendigvis mere fornuftig, kritisk eller kreativ end praksis – eller omvendt
- Teori er generel og eksplicit
- Praksis er kontekstbundet og delvist 'tavs'

Nogle teser om teori og praksis, 3

- Selv om der ”objektivt” er størst afstand mellem teori og praksis i de akademiske professionsuddannelser, opleves problemet større i professionsbacheloruddannelserne
- Det, som giver en professionsuddannelse prestige er *ikke*, at den er meget teoretisk, men at den løser vigtige opgaver på baggrund af en særlig ekspertise

Nogle teser om teori og praksis, 4

- Bachelorprofessionerne har for få personer, som arbejder med to eller tre af funktionerne
  - praktiker
  - professionsuddanner
  - forsker, teoretiker
- Der er brug for mere professionsudviklende forskning
- Der er brug for, at praksis betragtes som videnskabende

En spænding i professionsbacheloruddannelserne

- Studerende ønsker teori, der som værktøj kan bruges til at løse problemer i praksis
- Underviserne vil levere teori, der kan hjælpe de studerende til at reflektere over praksis

Kan spændingen mindskes?

- Det 'praksisnære' og det 'akademiske' er ikke nødvendigvis modsætninger
- Både studerende og undervisere bør respektere, at relationerne mellem teori og praksis er mangfoldige
- De studerende skal lære at teoretisere og ikke blot at 'bruge' teori
- Underviserne skal respektere de studerendes behov for 'værktøjer'

Projekt

'Brobygning mellem teori og praksis'

- Finansieret af Det Strategiske Forskningsråd, 2009-12
- Samarbejde mellem DPU, AKF, UCC, Metropol og Ingeniørhøjskolen i Århus
- Fokus på lærer, pædagog, sygeplejerske, diplomingeniør
- Hvordan kan man udvikle et mere frugtbart forhold mellem teori og praksis og bidrage til at øge gennemførelsesprocenterne?
- www.dpu.dk/brobygning

Mange bestræbelser i gang

- Bedre samarbejde professionshøjskole – praktiksted
- Praktik i mere 'dagsordensættende' rolle
- 'Tredje rum' mellem teori og praksis
- Simulation
- Studerendes deltidsbeskæftigelse i professionen
- Underviseres deltidsbeskæftigelse i professionen
- Praksisnær teori
- Forskningspræget tilgang til teorien
- Bedre uddannelse af praktklærere/vejledere/kliniske undervisere

Konklusion

Samspillet mellem forskning, professionsuddannelse og praksis forbedres gennem:

- mere forskning i professionernes regi
- mere videnproduktion i praksis